

Stručni rad

Predlog strategije održivog razvoja sistema zaštite prirodnih resursa u Republici Srbiji

Bratimir Nešić

Ekološki pokret grada Novog Sada

bratimir@yahoo.com, bratimir@inbox.com

Abstrakt

Nešić, B.: Predlog strategije održivog razvoja sistema zaštite prirodnih resursa u Republici Srbiji. Proceeding of the 8th Symposium on the flora of Southeastern Serbia and neighbouring regions, Niš, 2005.

Prirodni resursi u Republici Srbiji koji su obuhvaćeni strategijom održivog razvoja sistema zaštite su: vazduh, voda, tlo i biodiverzitet. Za svaki pojedinačni prirodni resurs dat je opis sadašnjeg stanja ili bolje reći problema, navedeni su uzroci problema kao i predlozi rešenja sa očekivanim rezultatima za vremenske periode od 5 i 10 godina.

Ključne reči: resursi, strategija, održivi razvoj, problem, uzrok, rešenje.

Zaštita vazduha

Sadašnji problemi:

- ne postoji jedinstvena strategija za zaštitu vazduha;
- nekontrolisano zagađivanje vazduha;
- nedostatak uređaja i postrojenja za tretman i zbrinjavanje gasovitog otpada;
- masovna upotreba prevoznih sredstava bez katalizatora;
- nekontrolisano spaljivanje raznih materijala a posebno otpadaka;
- slaba ili nikakva primena republičkih zakona u vezi zaštite prirodnih resursa;
- nedostatak adekvatnog zakona za zaštitu prirodnih resursa na lokalnom nivou
- nedostatak projekata za poboljšanje postojeće situacije.

Uzroci problema:

- niko nikada nije napravio jedinstvenu strategiju za zaštitu vazduha;
- prisustvo zastarelih tehnologija;
- nedostatak modernih tehnologija;

- masovna upotreba vrlo starih prevoznih sredstava zbog niske kupovne moći stanovništva usled loše ekonomske situacije;
- nedostatak finansijskih sredstava, znanja, obrazovanja, svesti i eksperata neophodnih za zaštitu vazduha od zagađivanja;
- nedostatak specijalizovanih postrojenja za kontrolisano spaljivanje raznih materijala;
- nikad nije sprovedena javna kampanja i edukacija u cilju efikasnijeg sprovođenja republičkih zakona koji se tiču zaštite prirodnih resursa;
- nikad nije sprovedena javna kampanja i edukacija u cilju usvajanja restriktivnijih zakona za zaštitu prirodnih resursa na lokalnom nivou;
- do sada je realizovano vrlo malo ili nimalo projekata u cilju poboljšanja postojeće situacije.

Rešenja problema i očekivani rezultati posle 5 godina:

- primenjuje se jedinstvena strategija za zaštitu vazduha;
- 50% proizvedenog gasovitog otpada nalazi se pod kontrolom;

- 50% opština u Srbiji ima uređaje i postrojenja za tretman gasovitog otpada;
- 50% prevoznih sredstava ima ugrađene katalizatore i koriste ekološka goriva (bezolovni benzin, biodizel, biogas...);
- stvorena su postrojenja za kontrolisano spaljivanje;
- za 50% je povećana efikasnost republičkih zakona za zaštitu prirodnih resursa;
- u 50% opština su usvojeni restriktivniji zakoni za zaštitu prirodnih resursa;
- u 50% opština se realizuju razne vrste projekata radi poboljšanja postojeće situacije.

Rešenja problema i očekivani rezultati posle 10 godina:

- vrši se kontrola celokupnog proizvedenog gasovitog otpada;
- sve opštine su obezbedile uređaje i postrojenja za tretman gasovitog otpada;
- sva prevozna sredstva imaju ugrađene katalizatore i koriste ekološka goriva (bezolovni benzin, biodizel, biogas...);
- spaljivanje različitih materijala je pod kontrolom;
- efikasnost republičkih zakona za zaštitu prirodnih resursa je povećana od 50 do 100%;
- u svim opštinama su usvojeni restriktivniji zakoni za zaštitu prirodnih resursa;
- sve opštine su obuhvaćene realizacijom projekata radi poboljšanja postojeće situacije.

Zaštita voda

Sadašnji problemi:

- nedostatak jedinstvene strategije za zaštitu voda;
- nekontrolisano zagađivanje vodnih resursa;
- nedostatak postrojenja za tretman otpadnih voda;
- slaba ili nikakva primena republičkih zakona u vezi zaštite prirodnih resursa;
- nedostatak adekvatnog zakona za zaštitu prirodnih resursa na lokalnom nivou
- nedostatak projekata za poboljšanje postojeće situacije.

Uzroci problema:

- niko nikada nije napravio jedinstvenu strategiju za zaštitu voda;
- prisustvo zastarelih tehnologija;
- nedostatak modernih tehnologija;
- nedostatak finansijskih sredstava, znanja, obrazovanja, svesti i eksperata za zaštitu voda;
- nikad nije sprovedena javna kampanja i edukacija u cilju efikasnijeg sprovođenja

republičkih zakona koji se tiču zaštite prirodnih resursa;

- nikad nije sprovedena javna kampanja i edukacija u cilju usvajanja restriktivnijih zakona za zaštitu prirodnih resursa na lokalnom nivou;
- do sada je realizovano vrlo malo ili nimalo projekata u cilju poboljšanja postojeće situacije.

Rešenja problema i očekivani rezultati posle 5 godina:

- primenjuje se jedinstvena strategija zaštite vodnih resursa;
- 50% vodnih resursa je pod zaštitom;
- 50% opština ima postrojenja za preradu otpadnih voda;
- za 50% je povećana efikasnost republičkih zakona za zaštitu prirodnih resursa;
- u 50% opština su usvojeni restriktivniji zakoni za zaštitu prirodnih resursa;
- u 50% opština se realizuju razne vrste projekata radi poboljšanja postojeće situacije.

Rešenja problema i očekivani rezultati posle 10 godina:

- svi vodni resursi su pod zaštitom;
- sve opštine imaju postrojenja za preradu otpadnih voda;
- efikasnost republičkih zakona za zaštitu prirodnih resursa je povećana od 50 do 100%;
- u svim opštinama su usvojeni restriktivniji zakoni za zaštitu prirodnih resursa;
- sve opštine su obuhvaćene realizacijom projekata radi poboljšanja postojeće situacije.

Zaštita tla

Sadašnji problemi:

- nedostatak jedinstvene strategije za zaštitu tla;
- nekontrolisano zagađivanje tla;
- nedostatak postrojenja za prevenciju i kontrolu zagađivanja tla;
- slaba ili nikakva primena republičkih zakona u vezi zaštite prirodnih resursa;
- nedostatak adekvatnog zakona za zaštitu prirodnih resursa na lokalnom nivou
- nedostatak projekata za poboljšanje postojeće situacije.

Uzroci problema:

- niko nikada nije napravio jedinstvenu strategiju za zaštitu tla;
- prisustvo zastarelih tehnologija;
- nedostatak modernih tehnologija;
- nedostatak finansijskih sredstava, znanja, obrazovanja, svesti i eksperata za zaštitu tla;

- nikad nije sprovedena javna kampanja i edukacija u cilju efikasnijeg sprovođenja republičkih zakona koji se tiču zaštite prirodnih resursa;
- nikad nije sprovedena javna kampanja i edukacija u cilju usvajanja restriktivnijih zakona za zaštitu prirodnih resursa na lokalnom nivou;
- do sada je realizovano vrlo malo ili nimalo projekata u cilju poboljšanja postojeće situacije.

Rešenja problema i očekivani rezultati posle 5 godina:

- primenjuje se jedinstvena strategija zaštite tla;
- 50% tla je pod zaštitom;
- 50% opština ima postrojenja za prevenciju i kontrolu zagađivanja tla;
- za 50% je povećana efikasnost republičkih zakona za zaštitu prirodnih resursa;
- u 50% opština su usvojeni restriktivniji zakoni za zaštitu prirodnih resursa;
- u 50% opština se realizuju razne vrste projekata radi poboljšanja postojeće situacije.

Rešenja problema i očekivani rezultati posle 10 godina:

- 100% tla se nalazi pod zaštitom;
- sve opštine imaju postrojenja za prevenciju i kontrolu zagađivanja tla;
- efikasnost republičkih zakona za zaštitu prirodnih resursa je povećana od 50 do 100%;
- u svim opštinama su usvojeni restriktivniji zakoni za zaštitu prirodnih resursa;
- sve opštine su obuhvaćene realizacijom projekata radi poboljšanja postojeće situacije.

Zaštita biodiverziteta

Sadašnji problemi:

- ne postoji jedinstvena strategija za zaštitu biodiverziteta;
- nekontrolisana eksploatacija biodiverziteta;
- nedostatak postrojenja za obnovljivu eksploataciju, kontrolu i zaštitu biodiverziteta;
- slaba ili nikakva primena republičkih zakona u vezi zaštite prirodnih resursa;
- nedostatak adekvatnog zakona za zaštitu prirodnih resursa na lokalnom nivou
- nedostatak projekata za poboljšanje postojeće situacije.

Uzroci problema:

- niko nikada nije napravio jedinstvenu strategiju za zaštitu biodiverziteta;
- prisustvo zastarelih tehnologija;
- nedostatak modernih tehnologija;
- nedostatak finansijskih sredstava, znanja, obrazovanja, svesti i eksperata za zaštitu biodiverziteta;

- nikad nije sprovedena javna kampanja i edukacija u cilju efikasnijeg sprovođenja republičkih zakona koji se tiču zaštite prirodnih resursa;
- nikad nije sprovedena javna kampanja i edukacija u cilju usvajanja restriktivnijih zakona za zaštitu prirodnih resursa na lokalnom nivou;
- do sada je realizovano vrlo malo ili nimalo projekata u cilju poboljšanja postojeće situacije.

Rešenja problema i očekivani rezultati posle 5 godina:

- primenjuje se jedinstvena strategija zaštite biodiverziteta;
- 50% biodiverziteta je pod zaštitom;
- 50% opština ima postrojenja za obnovljivu eksploataciju, kontrolu i zaštitu biodiverziteta;
- za 50% je povećana efikasnost republičkih zakona za zaštitu prirodnih resursa;
- u 50% opština su usvojeni restriktivniji zakoni za zaštitu prirodnih resursa;
- u 50% opština se realizuju razne vrste projekata radi poboljšanja postojeće situacije.

Rešenja problema i očekivani rezultati posle 10 godina:

- 100% biodiverziteta se nalazi pod zaštitom;
- sve opštine imaju postrojenja za obnovljivu eksploataciju, kontrolu i zaštitu biodiverziteta;
- efikasnost republičkih zakona za zaštitu prirodnih resursa je povećana od 50 do 100%;
- u svim opštinama su usvojeni restriktivniji zakoni za zaštitu prirodnih resursa;
- sve opštine su obuhvaćene realizacijom projekata radi poboljšanja postojeće situacije

Zaključak

Zaključak je sadržan u svim paragrafima u kojima se navode rešenja problema i očekivani rezultati posle 5 i posle 10 godina.

Literatura

- Bošković B., Cekić Z., Cvetković J., Cvetković N., Gebauer H., Kostić V., Nešić B., Sokolović M., Stojanović S., Veljković N., *Strategija održivog razvoja opštine Leskovac*, Fond za razvoj opštine Leskovac, Leskovac, 2000.
- Boskovic B., Cekic Z., Cvetkovic J., Cvetkovic N., Gebauer H., Kostic V., Nesic B., Sokolovic M., Stojanovic S., Veljkovic N., *Southern Serbia Sustainable Development Strategy*, UNDP, Leskovac, 2000.